

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Volja mesečno prejemanje
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

„JUTRA“

Perspektive Dollfussove Avstrije

NOTRANJE IN ZUNANJE TAKTIČNE NAPAKE.

Polagoma postaja vsemu razsodnemu svetu vedno bolj jasno, da je politika avstrijskega zveznega kancelarja dr. Dollfussa **hazardna igra**. Eksperiment je morda dobro začel in tudi zasnovan, postavljen je pa na popolnoma napačno podlago zunanje politike. Dollfuss je, ne toliko kot Avstrijec, temveč v prvi vrsti kot krščanski socialc sklenil preprečiti pohitlerjenje svoje države. Avstrijska zavest se je v njem in v njegovih sodelavcih rodila šele iz omenjene prvotne temeljne zavesti. Toda to bistva vendar ne spreminja. Napaka v njegovih računih je taktika **koalicije na znotraj in na zunan**. Prvo usodno slepoto je napravil takrat, ko se je naslonil na skrajno nezanesljivo in nenotno »Heimwehr«, namesto da bi bil skušal spraviti k pameti in za sodelovanje **socialno demokracijo**. Toda tega kot klerikalec ni storil, dočim mu je socialna demokracija metala iz istega razloga, polena pod noge in si s tem kopala grob, **podpirajoč nehoče — fašizem!** Kot Avstrijska se nista torej izkazala ne dr. Dollfuss ne socialna demokracija, marveč le kot — strančarja.

To je bila velika Dollfussova napaka v notranji politiki, nič manjša pa tudi ni ona, ki jo je zagrešil v zunanji, koje vložil vse svoje karte na fašistično Italijo. Od zavezništva z Rimom še v vsej znani zgodovini prav nihče ni imel koristi, pa je tudi Dollfussova Avstrija ne bo imela. Trenutno pač konvenira Mussoliniju, da obstoja razdor med Berlinom in Dunajem, ker mu omogoča bantanje na obe strani in licitiranje za italijanske koristi. Kaj pa, če se ta položaj spremeni in bo imel Rim drugačne interese? Tedaj se prav lahko zgodi, da bo tisti, ki bo plačal račun — dr. Dollfuss! Če je hotel mali kancelar že ohraniti samostojno Avstrijo, potem je imel v zunanji politiki na razpolago vse realnejšo in vrednejšo oporo. To bi bil **laško našel v Franciji in njenih zaveznicah** v mali antanti. Samo s priključitvijo k mali antanti bi bil mogel dr. Dollfuss za vso bodočnost zavarovati uspeh svoje akcije. V tem primeru se mu ne bi bilo treba bati ničesar ne s strani Berlina ne Rima.

Zdi pa se, da se te Dollfussove napake očitujejo tudi že v razpoloženju avstrijskega ljudstva, ki se bolj in bolj odločno radikalizira v hitlerjevskem smislu. Javno mnenje je v Avstriji nasilno

zatrto, toda če bi danes razpisali volitve, bi doživela Dollfussova politika po mnenju vseh poznavalcev **razpoloženja javnosti, strahovit poraz**. Dejstvo je namreč, da se gibanje narodnih socialistov širi z bliskovito naglico prav za prav šele sedaj in postaja dosti nevarnejše, kakor je bilo pred ukinitvijo ustavnosti. Ali se ta silni razmah, ta elementarni dvig revolucionarnega hopenja množic zares da stalno zaustaviti? Se da zares preprečiti usodna eksplozija? Bojimo se, da ne. **Režim dr. Dollfussa sedi na parnem kotlu z zaprtimi ventili**. Avstrijski so 15 let po vojni preveč živeli v usmerjenosti proti »Anschlussu«, da bi se dali sedaj naenkrat prekuhati iz Nemcev v Samodavstrijce. Najfatalnejše je pa morda prav to, da se dvigajo simpatije za Hitlerja in njegovo Nemčijo celo v vrstah »Heimwehra«, zlasti na Štajerskem.

Naj bodo razne mednarodne klavzule kakršne hočejo, naj bo politika dr. Dollfussa taka ali taka, eno je gotovo: »Anschluss« **bo prej ali slej izveden**. Preprečiti bi se dal samo tedaj, če bi se bil dr. Dollfuss naslonil namesto na Italijo na Francijo in malo antanto. S tem bomo pa morali pričeti računati tudi mi, zlasti če se zgodi (kar ni nemogoče), da se bosta Hitler in Mussolini popolnoma razšla. V tem primeru nastane za nas prav resno vprašanje: Ali naj se zavzemamo za ohranitev samostojnosti Dollfussove in Mussolinijeve Avstrije ali za Hitlerjevo Nemčijo? Mar ne bi bilo bolj pametno, če bi dobili za sosedo Nemčijo, kakor novo avstrijsko Albanijo, seveda s korekturo meje na Koroškem in na Muri? Odličen graški hitlerjevec je, kar smo na tem mestu že omenili, izjavil odkrito, da Veliki Nemčiji ne bi bilo dosti za tistih nekaj tisoč koroških nemčurjev. Za ceno »Anschlusa« **bi bila Nemčija prav gotovo pripravljena vrniti nam zibelko Slovencev, našo Koroško, naše sveto Gosposvetsko polje!** Beograjska »Politika«, ki je nedavno pledirala istotako za »Anschluss«, je na to sicer pozabila, upamo pa, da ne bo pozabil uradni Beograd, če bi vprašanje postalo aktualno. Naša meja bi bila potem gotovo v vsakem oziru bolj varna, kakor v sedanjem, ko se fašistične črne srajce lahko vsak trenutek pojavijo na Karavankah in na Kóban-skem! Za Avstrijo, ki je šla v Rim, Jugoslovan prav gotovo ne moremo imeti nobenih simpatij.

Besedilo pakta štirih velesil

DATIRAN BO Z DNEM 7. JUNIJA 1933. FRANCOSKO BESEDILO BO MERODAJNO PRI INTERPRETACIJI V PRIMERU SPORA. BESEDILO NE POVE NIČ DOLOČNEGA.

PARIZ, 9. junija. Pakt štirih velesil bo imel datum 7. junija 1933. Njegovo besedilo je definitivno in so se vlade štirih velesil obvezale, da ga bodo čimprej podpisale. Besedilo ima naslednje besedilo:

Državni poglavarji štirih držav so, zavedajoč se posebne odgovornosti, ki jim jo nalaga stalno članstvo sveta Društva narodov napram Društvu narodov samemu in njegovim članom ter odgovornosti, ki so jo prevzeli s skupnim podpisom na locarnskih dogovorih, prepričani, da se morejo hude razmere, ki danes vladajo na vsem svetu, popraviti samo z okrepitevijo njihove medsebojne solidarnosti, ki bo v Evropi utrdila zaupanje v mir; zvesti obveznostim, ki so jih prevzeli s paktom Društva narodov, z locarnskimi pogodbami in z Briandovim in Kelloggovim paktom, ter sklicujoč se na izjavo o neuporabljanju sile; v želji, da popolnoma zagotove izvedbo vseh določil pakta Društva narodov in v skladu z metodami in postopki tega pakta, ki se jim ne nameravajo odreči; spoštuječ pravice vsake države, glede katerih se ne more sklepati brez njihovega pristanka, sklenili v to svrha pakt in določili svoje pooblaščenice, ki so izmenjali med seboj svoja pooblastila in se zedinili o naslednjih določilih:

1. Pogodbene stranke se bodo sporazumevale o vseh vprašanjih, ki se jih tičejo. Obvezujejo se, da bodo storile vse, da se bo v okviru Društva narodov izvajala politika dejanskega sodelovanja vseh držav za ohranitev miru.

2. Glede pakta Društva narodov, zlasti glede členov 10., 16. in 19. skle-

nejo pogodbene stranke, da bodo proučile med seboj in s pridržkom, da te sklepe končno odobre pristojni organi Društva narodov, vsak predlog o metodah in postopkih, ki naj omogočijo plodno izvedbo teh členov.

3. Pogodbene stranke se obvezujejo, da bodo zastavile vse svoje sile za zagotovitev uspeha razorožitvene konference, pri čemer si pridržujejo pravico, da bodo, če bi ob sklepu konference ostala nerešena vprašanja, ki se jih posebej tičejo, nadaljevale med seboj njih proučevanje, pri čemer se bodo naslanjale na pričujoči pakt, da zagotove rešitev teh vprašanj.

4. Pogodbene stranke izražajo voljo, da se bodo sporazumevale o vseh vprašanih gospodarskega značaja, ki so skupnega interesa za vso Evropo, posebno glede gospodarske obnove Evrope, o čemer je treba iskati rešitve v okviru Društva narodov.

5. Pakt se sklepa za deset let in če bi ga katera stranka ne odpovedala pred koncem osmega leta, se bo smatral kot obnovljen, ter bo obstal v veljavi neomejeno dobo. Vsaka stranka pa ima pravico odpovedati ga dve leti prej.

6. Pakt je sestavljen v štirih jezikih in velja francosko besedilo v spornih primerih za merodajno. Pakt se bo ratificiral, ratifikacijske listine pa bodo deponirane čimprej v Rimu. Italijanska vlada bo izročila vsaki stranki overovljen prepis pakta, kakor to določa zapisnik. Pakt stopi v veljavo takoj ko se deponirajo vse ratifikacijske listine in bo registriran pri Društvu narodov, kakor določa pakt Društva narodov.

V Nemčiji so nezadovoljni s paktom

RIMSKI JE LE ŽIG, DOČIM JE VSEBINA FRANCOSKA. NEMČIJA JE MORALA PAKT PODPISATI.

BERLIN, 9. junija. Odmev pakta štirih velesil v Nemčiji vse prej kot zadovoljiv. Listi naglašajo splošno, da je od prvotnega Mussolinijevega načrta ostala samo še signatura. Rimski pakt nosi le še rimski žig, vsbina pa je francoska. Tisk zagovarja zato glede Nemčije samo še podpis, češ, da je pakt morala podpisati, ker je bila k temu prisiljena, Berlinsko Hitlerjevo glasilo »Der Angriff« piše, da se je Nemčija dolgo branila podpisati tako besedilo, storila pa je to zaradi tega, da

ne ostane v zunanji politiki popolnoma osamljena. Ostali tisk pravi, da je pomembno pri paktu le to, da so si velesile zagotovile vodilno mesto v Evropi, četudi v okviru Društva narodov. Mussolinijev prvotni namen pa je bil, osvoboditi velesile spon Društva narodov. Tudi revizija in nemška enakopravnost je iz pakta izrinjena. Sedaj je le zasluga Nemčije, da je pakt podpisan. Tega bi si ne upala storiti nobena prejšnja vlada. Toda vpliv Nemčije se bo kmalu spet opazil.

Po atentatu na Venizelosa

ATENE, 9. junija. Preiskava o atentatu na Venizelosa je odkrila senzacionalno dejstvo, da so v afero zapleteni visoki državni uradniki z vednostjo sedanje Caldarisove monarhistične vlade. Šef atenske policije Polihronopoulos in dva višja uradnika so že zaprti. Ostanke avtomobila atentatorjev, ki so ga zažgali, so našli v nekem gozdu, 40 km od Aten. Pri Atenah so pa našli še drug zapuščen avto. Vlada se je sestala k seji, na kateri bo sklepala o odločilnih ukrepih proti atentatorjem.

Američani proti garancijam

WASHINGTON, 9. junija. Senator države Indiane Robinson je imel v radiu govor, v katerem je posebno naglasil, da bi bil pristanek Amerike na

konzultativni pakt njen konec. Nadalje je dejal, da ne sme noben ameriški volak nikoli več izstreliti mrt enega strela za katerokoli drugo državo. Na posled je pa zahteval, da se odpokliče londonski poslanik Bingham ter Norman Davis, ker ne predstavljata pravega mišljenja večine ameriškega ljudstva.

POSLANEC PAVLIČ PRESTOPIL

BEograd, 9. junija. Poslanec Pavlič je izstopil iz kluba JRKD in se pridružil Nikoli Preki.

KRVAVI SPOPADI V CELOVCU

CELOVEC, 9. junija. O priliki pogreba ubitega hitlerjevca v Celovcu, so nastali na pokopališču nemiri, ki so se razvili v spopad med hitlerjevci in heimwehrovci. Več oseb je bilo nevarneje in lažje ranjenih. Policija je prišla 20 napadalcev.

Otvoritev svetovne gospodarske konference

OSEM MINISTRSKIH PREDSEDNIKOV IN STO MINISTROV. KONFERENCA SE BO PRIČELA V PONDELJEK DOPOLDNE.

LONDON, 9. junija. Vse priprave za svetovno gospodarsko konferenco so že dovršene. Novi geološki muzej je popolnoma prezidan. Večina delegatov je prispela že včeraj, drugi pridejo danes. Na konferenci bo osem ministrskih predsednikov in okoli sto ministrov. Tajnik konference Avenol je izjavil, da bo trajala najbrže šest tednov. Angleško zunanje ministrstvo je objavilo tudi že listo držav, ki bodo sodelovale. Povabilenih je bilo 68 držav, odzvalo pa se jih je 67; samo republika Panama še ni odgovorila na povabilo. Od sodelujočih držav jih je 57 članic Društva narodov. To bo tako največja mednarodna konferenca, kar jih je kedaj bilo. Ameriški delegat bo predsedoval državni tajnik Hull, francoski ministrski predsednik Daladier, jugoslovanski pa zunanji minister dr. Jevtić. Vseh članov konfe-

rence bo preko 1000. Doslej je prijavljenih tudi že okoli 350 novinarjev. Preliminarna konferenca se prične danes, splošna pa v ponedeljek, dne 12. junija.

JAPONCI ZAPUSTE ŽENEVO.

ŽENEVA, 9. junija. Japonski delegat na razorožitveni konferenci je podal izjavo, iz katere sledi, da bo Japonska konferenco kmalu zapustila. Upira se zlasti odpravi letal za bombardiranje in zahteva na morju enakopravnost z Anglijo, česar pa ji Anglija nikoli ne bo dovolila.

»VORWÄRTS« SE SELI V PRAGO.

PRAGA, 9. junija. Glavni organ nemške socialne demokracije, berlinski »Vorwärts« bo izhajal odslej v Pragi kot glasilo emigrantov pod vodstvom prejšnjega glavnega urednika Friedricha Stampferja.

Dnevne vesti

Dan Rdečega križa. V spomin dneva poroke svojih visokih zaščitnikov kralja Aleksandra I. in kraljice Marije proslavlja Rdeči križ v mesecu juniju svoj poletni dan. Mariborski krajevni odbor bo v dneh 10. in 11. junija t. l. priredil zbiranje prispevkov in s tem omogočil široko javnosti, da prispeva svoj delež tej veljavni ustanovi. Vsakdo naj si bo v svesti, da je Rdeči križ ustanova najplemenitejših nalog. Ko razni narodnostni in gospodarski, mnogokrat tudi drugi zlohotni in sebični razlogi razdvajajo narode in ustvarjajo nevarnost oboževanja spopada, se trudi Rdeči križ za ohranitev miru, oznanjajoč ljubezen in slovo. Ni samo njegova naloga, da v primeru vojne omiljuje nesreče in nezgode na bojiščih, da tolaži in obvešča rodovine izginolih in ujetih, da skrbi za nepreskrbljene, temveč je njega naloga tudi v času ko ni vojne, da omili in blaži rane, ki jih prizadeva žal tolikokrat elementarna sila. Koliko vojnih sirot je sprejel in odgojil Rdeči križ in koliko slabotne in osirotele dece je podprl, okrepil in prehranil, ni vsakomur znano, ker je ta ustanova edina, ki vrši brez hrupa in reklame svojo človekoljubno nalogo tiho in skromno. Zato je dolžnost vse široke javnosti, da v dneh, ko stopa društvo pred vse plasti našega naroda s prošnjo za skromen prispevek, ne odreče svoje pomoči. Vsak najmanjši dar bo sprejet z zahvalo in bo našel plemenito in koristno uporabo. Kdor daruje Rdečemu križu, daruje sebi. Ne odklanjajte pomoči Rdečemu križu, ker jo s tem odrekate sebi v črnih dneh! Nabiralne pole R. k. bodo opremljene z društvenim žigom in podpisane od predsednika, blagajnika in tajnika.

Slavnostna akademija v proslavo poroke našega kralja in kraljice. Mariborsko slovensko žensko društvo je sinoči na primeren način proslavilo dan poroke našega kralja in kraljice. V Narodnem domu je priredilo slavnostno akademijo, ki se je je udeležilo mnogo občinstva in mladine. Navzoči pa so bili tudi zastopniki raznih oblasti in ustanov, med njimi mestni župan g. dr. Lipold. Pod vodstvom ge. prof. Zacherlove je zapela II. dekliška meščanska šola »Bože pravde« in po vmesni deklamaciji dodala še tri narodne pesmi. Sledil je nastop gojencev mariborske Glasbene matice. Učiteljski četa gđc. Mayerhoferjeva in dijak g. B. bianko sta odigrala na klavirju in violini Svendenovo romanco nad vse zadovoljivo in bila deležna priznanja vseh navzočih. Rajanje rusalk, ki so ga izvajale sokolske naraščajnice, je bilo zelo efektivno. Postavili pa so se naši najmlajši harmonikarji pod vodstvom svojega učitelja g. Šušteršiča. Vzbudili so pri navzočih tako navdušenje, da so morali nekatere točke ponavljati. Za zaključek proslave je pod vodstvom učitelja g. Horvata nastopila III. deška osnovna šola in zelo posrečeno izvajala Petzovo spevoigro »Potovanje po domovini«. Kot deklamatorji so nastopili učenci Rožič, Lešnik, Skušek, Gombarč, Kos, Drobnič, Bablič, Šušteršič in Jeza, ki se je s svojo deklamacijo najbolj postavil.

Prisrčen sprejem zastopnikov češkoslovaških nacionalnih železničarjev. Z včerajšnjim praškim brzovlakom so prispeli v Maribor zastopniki nacionalne češkoslovaške »Jednote železničarjev«, ki potujejo na kongres naših nacionalnih železničarjev, ki bo v Zagrebu 10. in 11. tm. Na kolodvoru sta jih pričakovala zastopnik centralnega odbora Združenja jugoslovanskih narodnih železničarjev, višji kontrolor g. Simončič, in predsednik mariborske podružnice gosp. Rudolf Tumpej z zastopstvom. Ko je privozil vlak na postajo, je železničarska godba »Drava« zaigrala pozdravno koračnico, nakar sta jim predsednik centralnega odbora in predsednik mariborske podružnice izrekla prisrčno dobrodošlico. Delegacija je nadaljevala pot do Zagreba z istim brzovlakom. Ob priliki kongresa nacionalnih železničarjev bo v Zagrebu tudi pomembna in važna seja Lige slovanskih železničarjev, v kateri je organiziranih nad 180.000 češkoslovaških, poljskih in jugoslovanskih železničarjev.

† Dragotin Domjanič. Včeraj jutrajše nenadoma preminil v Zagrebu veliki sodobni hrvatski pesnik dr. Dragotin Domjanič. O pokojniku, ki je bil prvak hrvatske moderne literature, so mnogo pisale tudi naše slovenske revije. Bil je član akademije, znanosti in umetnosti v Zagrebu, predsednik Pen-kluba, častni predsednik Matice hrvatske, ki je izdala precej njegovih pesmi. Sodeloval je tudi pri »Ljubljanskem Zvonu« ter »Domu in svetu«. Pokojnik pa je bil znan tudi po naši Prlekiji, kamor je prihajal skoro vsako leto na krajši oddih. S pokojnim pesnikom Domjaničem bo nastala precejšnja vrzel med hrvatskimi književniki. Pokopali ga bodo danes popoldne na zagrebškem Mirogoju. Časten mu spomin!

Uspešna intervencija mestnega župana g. dr. Lipolda. Včeraj popoldne je mestni župan g. dr. Lipold povabil k sebi mariborske novinarje in jim podal poročilo o zadnji intervenciji v Beogradu. Dejal je, da je finančno ministrstvo odobrilo posojilo v znesku 700.000 Din, ki ga je občina najela pri državni hipotekarni banki. Od tega posojila se bo porabilo pol milijona za povečanje mestnega vodovoda, 200.000 Din pa za investicije pri mestnem pogrebem zavodu. Glede zamenjave mestnih vojašnic z objekti, ki so last erarja, je omenil, da še zadeva ni zrela. Izmed javnih del pa se bodo mogla letos dovršiti le carinska pošta in nekatera cestna dela, ker krediti za nameravana ostala javna dela zaenkrat še niso odobreni. Gostilničarjem in kavar-nariem bo zopet omogočeno najeti godbenike za koncerte, ki so jih sedaj radi previsoke takse odpustili. Taksa na godbo je namreč znižana za polovico. — Mestni župan je interveniral tudi glede vprašanja davka na nezazidane parcele, ki razburja mariborske hišne posestnike. To vprašanje je rešeno, ker je dobilo finančno ministrstvo od skupščine pooblastilo, da sme v svojem delokrogu odobriti davščine, in velja to pooblastilo tudi za nazaj. V banovinski stanovanjski hiši v Strossmayerjevi ulici so pričeli preurejevati določeni trakt za banovinski dečji dom, ki pa se bo pozneje nedvomno še povečal.

Zaključek šolskega leta. Zaradi letošnjih sokolskih svečanosti v Ljubljani zaključijo vse podeželske osnovne šole v dravski banovini pouk z vidovdansko proslavo 24. t. m.

Otroci igrajo za otroke. Pod okriljem Pomladke Rdečega križa priredi 11. dekliška osnovna šola jutri v soboto ob 17. uri v Narodnem gledališču Ribičičev igrico s petjem »V kraljestvu palčkov«. Čisti dobiček je namenjen počitniški koloniji ob morju. Ker je število okrepčila potrebnih prosilk in prosilcev ogromno, Pomladka pa nima zadostnih sredstev, da bi ustregel vsem najpotrebnejšim, vljudno prosi občinstvo, da bi v čim večjem številu obiskalo prireditve naših malih. Cene vstopnicam so zelo znižane. Matere, pripeljte svoje malčke!

V muzeju bo v nedeljo ob pol 11. uri vodstvo po etnografskih zbirkah.

Mariborska Glasbena matica bo priredila v nedeljo 11. tm. v Brudermanovi dvorani v Marenberku velik pevski koncert, na katerega opozarjamo vse Marenberžane in prijatelje mariborske Glasbene matice, ki nameravajo pohiteti z njimi v Marenberk.

Češčino in ostale moderne jezike se lahko učite v počitnicah v Češkoslovaški v Pragi in na staroslavnem gradu Křivoklatu v bajni okolici, kjer so imeli svojo rezidenco tudi češki kralji. Moderna metoda, sport, zgodovinske zanimivosti, prijetne počitnice, izleti po republikah in na Masarykov letni dvorec Laní, kjer bodo obiskovalci predvidoma tudi sprejeti. Jugoslovani imajo znatne popuste. Podrobnejše informacije daje tajnik tukajšnje Jugoslovansko-češkoslovaške lige, Anton Oven, prof. klasične gimnazije.

Zvezna strelska družina v Mariboru sporoča svojim strelcem, da v nedeljo, 11. t. m. zaradi nagradne strelske tekme v Svečini ne bo strelske vaje na strelišču v Radvanju. Obenem vabi svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo tekme v Svečini! Odbor.

Cerkveno-konkurenčni odbor za stolno župnijo v Mariboru je že oddal grad-bena dela tvrdki Nassimbene kot najnižji ponudnici in je tvrdka že pričela popravljati gospodarsko poslopje pri stolnem župnišču. Kakor se doznava, je večina davkoplačevalcev že plačala svoje zneske in je ostalo le malo zamudnikov, od katerih bo treba izterjati odmerjene prispevke z eksekucijo.

Maturanti mariborskega učiteljskega izleta 1923. se snidejo ob 10-letnici mature 2. julija ob 14. uri pri »Unionu« v Mariboru.

Zbor Kajevega stega, Dravskega stega planink in roverjev bo jutri v soboto ob 15. uri v realni gimnaziji. Udeležba obvezna. Pridite vsi točno!

Sokol Maribor II, Pobrežje se tem potom iskreno zahvaljuje vsem trgovcem in tovarnarjem, iz Maribora in Pobrežja za poklonjena darila za tombolo.

Iz naše Protituberkulozne lige. Namesto obolelega inkasanta Mihe Potočnika pobira sedaj gosp. Alojzij Bizjak mesečne prispevke za fond za zgradbo azila za tuberkulozne. Inkasant za okoliške občine je gosp. Albin Štefančič.

Streljanje na leteče golobe bo zopet prihodnjo nedeljo ob 14. uri na vojaškem strelišču v Radvanju.

Dogoše pri Mariboru. V gostilni g. Zupana se bo priredila v nedeljo 11. tm. ob 3. uri popoldne z malo vstopnino po barbarških gasilcih igra »Guzaje«. Igra je zelo mična, obenem vesela in žalostna. Pridite gledat!

Sv. Jakob v Slovenskih goricah. Tukaj šnja šola priredi v nedeljo 11. t. m. ob 15. uri pravljico »Rožica« Vabijo se vsi ljubitelji otrok!

Obmejni pohod selniških Sokolov. Ob najlepšem vremenu in najboljšem binkoštnem razpoloženju je 40 članov Sokolskega društva Selnica ob Dravi priredilo v ponedeljek svoj vsakoletni izlet k Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Pod vodstvom agilnega prosvetarja br. Kiklase je vršila telovadba obeh naraščajev in članic s sodelovanjem s. Volmajerjeve, Regorškove in Obravne. Ob navzočnosti 200 gledalcev od vseh strani severne meje se je svečano razvila narodna zastava, naraščaj pa je prisegel zvestobo naši obmejni postojanki, ki jo hočejo Selnjani stalno obiskovati. Nastop je napravil na vse gledalce dober utis, zlasti ko je nepričakovano izostal velik binkoštni pohod mariborskih narodnih društev. Selnjski Sokol zasluži vse priznanje, ker je sedaj edino društvo, ki stalno poseja Sv. Duh in ob vsakokratnem obisku nudi mejašem tudi lep telovadni spored. To je pravo narodno delo, zlasti je tudi lepa narodna pesem dobrodošla vsem rojakom tostran in onstran meje. Ostala bratka društva, posnemajte!

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kaza' toplomer 8,7 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 6,3 stopinj C; barometer je kazal pri 16,2 stopinjah 735,3, reduciran na ničlo pa 733,4; relativna vlaga 87; vreme je tiho in jasno. Vremenska napoved pravi, da bo vreme nestalno in da se bo temperatura še nadalje bistveno znižala.

Ribji trg. Današnji ribji trg je bil bolj slabo založen. Prodajali so kalamare po 14 Din, skombre, borbone in mole pa po 26 Din kg.

Zadovoljstvo vlada v hiši tam, kjer se pije Kathreinerjeva Kneippova sladna kava s pravim »Frankovim« dodatkom! Zdravniki pravijo: skodelica Kathreinerja s »Frankom« je skodelica zdravja ...!

Kino Union. Od danes dne 9. VI. dalje predvajamo veselo opereto »Ženin greh« z Elzo Elster, Ivanom Petrovičem in najboljšim komikom Szökejem Szakalom v glavnih vlogah. Film je zabavne vsebine, poln humorja in smeha.

Grajski kino. Od danes dalje predvajamo grandiozni nprstveni vefilm »Plesalke za južno Ameriko se iščejo«. Glavne vloge: Dita Parlo, Hardt, Frank in Otto. Film kaže pot mladih lepih deklet, ki se dajo premamiti z lepimi besedami zvodljivcev, da dobe v oddaljenih krajih lep zasužek. Za mladino izpod 16 let prepovedan!

SIRITE »VEČERNIK«

Narodno gledališče

»V kraljestvu palčkov« v Narodnem gledališču. Jutri, v soboto, 10. tm. ob 17. uri uprizori pomladke Rdečega križa pravljico igr »V kraljestvu palčkov«, delo priznanega mladinskega pisatelja J. Ribičiča. Cene od Din 12.— navzdol. Vstopnice se dobe pri gledališki blagajni.

Nekateri gledališki abonenti, zlasti pa mnogi abonenti na blok še sedaj, skoro mesec dni po zaključku sezone, niso poravnali zaostankov na obrokih. Ker je moralo gledališče tudi za zamudnike plačati že vnaprej tanieme in takso za penzijski fond igralcev ter mora sedaj tudi zaključiti račune, prosí gledališka uprava ponovno vse one abonente in »blokaše«, ki še niso zadostili svoji obveznosti, da to store čim prej.

Pri železniških težkočah, zgagi, zmanjšanjem občutku za tek, zapeki, pritisku na jetra, tesnobi, tresenju udov, zaspčnosti povzroči kozarec »Franz Josefove grenčice« takojšnje poživljanje zastale prebave. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel slave »Franz Josefovo« vodo, kot važen pripomoček proti griži, kakor tudi železniškim obolenjem, ki nastopajo v zvezi z mrzlico.

Razočarana ljubezen. Ko se je 19letna Ančka skregala lansko jesen s svojimi starši, ki imajo precej lepo kmetijo v Slovenskih goricah, je prišla v Maribor iskat službe. Ker je bila čedne zunanosti, je kmalu dobila službo pri neki gospe v Aškerčevi ulici. Pri njeni gospodinji pa je stanoval tudi zasebni uradnik Ivan. Izprva se Ivan ni nič kaj zmenil za Ančko, ki mu je prinašala vsako jutro zajtrk in mu stregla opoldne pri kosilu. Minili pa so tedni in Ivan je začel iskati Ančkinih pogledov. Kmalu se je razvila med njima ljubezen in je bil Ivan že skoraj popolnoma pozabil na svojo prejšnjo izvoljenko. Ančka je pridno skrbela za Ivana, ki je imel vedno vse v najlepšem redu. Nanesel pa je primer, da se je Ivan zopet sestal s svojo prejšnjo izvoljenko ter se domenil z njo, da bo sta o binkoštnih praznikih napravila daljši izlet. Za vse to je zvedela po skrivnih ovinkih tudi Ančka. Skrbno je zalezovala Ivana. Ko ga pa pretekli četrtek zvečer ni bilo ob navadni uri domov, ji srce ni dalo miru. Okrog polnoči je omenjenega večera zaslislala zaročljati ključ v vežnih vratih. V naslednjem trenutku je bila že na nogah. Pri bližala se je vratom in trepetaje prisluskovala, ker je vedela, da prihaja Ivan. Ona je bila tako strahovita jeza, ko je opazila, da vodi s seboj svojo prejšnjo ljubico. V njenem srcu je namah skipelo strašno sovraštvo in je v divji jezi planila v Ivanovo sobo še preden je mogel zapreti vrata. Nastal je hud boj. Ančka je svoji tekmovalki razpraskala ves obraz, ji izpulila precej las in jo pošteno premikastila. Le z največjo težavo se je posrečilo Ivanu, ki je bil ves iz sebe, pomiriti razdraženo Ančko. Za vse to je zvedela drugi dan tudi gospodinja, ki je Ančki odpovedala službo, Ivanu pa stanovanje.

Vlom pri belem dnevu. Včeraj med 12. in 14. uro je bil izvršen v Vlašičevo trgovino v Gosposki ulici vzmeten vlom. Vlomilec je s ponarejenim ključem odprl vrata in pobral iz registrirne blagajne okrog 2.500 Din. Vlom je prva opazila gospa, ko je prišla ob 14. uri v trgovino in je prestrašena obvestila o njem policijo. Policija je ugotovila, da je moral opraviti vlomilec svoj posel zelo naglo, ker ni imel časa pobrati še drugega denarja, ki je bil v blagajni. Tudi je policija mnenja, da ni vlomil poklicni vlomilec, ampak najbrže neki pasant, ki ga je zalotila ploha, ki se je v kritičnem času vlila, da je moral vedriti na pragu trgovine in je med tem s ključem odprl vrata in vzel kar mu je v naglici prišlo pod roko. Uvedena je obširna preiskava.

Polijske vesti. Aretirana sta bila dva berača Gabriel C. in Matija P., ki ju bo izgnala policija iz mesta. Ista usoda je doletela tudi neko Ančko F. V policijskih zaporih je prenočevala 20-letna Marja Č., ki jo je pobral stražnik na cesti, ker se je vlačila z nekim pijanem možkim. Marica bo romala v bolnišnico, od tam pa pred sodnika zaradi tajne prostitucije.

Razstava ročnih del v zavodu šolskih sester

Moderna tehnika in stroji so tisoč človeških rok nadomestili in množice ročnih delavcev napravili brezposelne. Prav posebno pa so vzeli delo pridnim ženskim rokam. Celotno izdelavo obleke so prevzeli moderni stroji v tkalnicah in predilnicah. Idilični kolovratki so utihnili. Množica ženskih rok je obsojena na brezposelnost in gospodarsko ter kulturno propast. Ženstvo, ki je izgubilo skoro ves oblačilni posel, si ga pa počasi zopet osvaja na področju, kjer ženske roke ne morejo stroji nikdar izpodriniti: v finih ročnih delih in umetnem vezenju. Številne razstave ročnih del po naših šolah glasno govore o tem novem zmagoslavju pohodu ženske spretnosti. Novi vroli veselja žubore mladini.

Letos so šolske sestre v Mariboru ob zaključku šolskega leta priredile 12. razstavo ročnih del in risb svojih gojenk, ki je v času od 3. do 7. junija 1933 vzbudila splošno pozornost. Veličasten je bil pogled na prostorno telovadnico, ki se blešči v sijaju razstavljenih predmetov. Sprejdi snežnobelo perilo, po straneh obleke, blazine, bluže, srajce in najpestrejši okraski, ozadje pa tvorijo krasno vezane preproge in zavese. Vezanine so izdelane v vseh mogočih tehničnih metodah v barvah in na platnu. Nešteto je bilo vseh teh predmetov, drug lepši od drugega, ne več komu bi dal prednost. Od nežnih barvnih nijans do krepko podčrtane živopisne barvitosti se je razodevala spretnost dekliške roke. V ospredju so bili narodni motivi. Vidi se, da v mlademu rodu na celi črti prodira ta narodni čut in pestra slovenska narodna domišljija. Marsikateri izdelki se približujejo umetniški finesi, niso golšablonski proizvodi, temveč plodovi samonikle fantazije — začetek umetniške koncepcije.

In ves ta ogromni aparat vodi in podučuje sestra Roza, ki že 50. leto deluje na tem področju. Ona je voditeljica razstave in zavod odnosi vsi oddelki učiteljice imajo v njej naravnost dragoceno učno moč. V sosesčini pritličja je soba, kjer je razstavila sestra Filipina, ki poučuje vezenje v ljudskošolskih razredih, risbe in vezenine. Razstava je bila spretno aranžirana in zanimiv napredek deklic od razreda do razreda. V prvem nadstropju je bila nameščena v risalnici razstava slik in risb. Po kotih in stenah so se grmadile slike v akvarelih in pastelu, portreti, pokrajine, skice, žive priče talentov med učenkami. Tukaj smo videli vrsto narodnih motivov s Kosovega polja in še toliko in toliko drugih v raznih tehnikah in motivih, prijetno se izmenjajočih v žarkem soncu poznega pomladanskega popoldneva. Risane podučuje v zavodu sestra Ambrozija in pozna se, da je razstavo organizirala njena umetniško spretna roka.

Šolske sestre so nas letos s svojo razstavo prav veselo presenetile. Rada bi poudarila njim v hvalo to, da so tudi v teh težkih in brezdušnih časih ohranile čut za poezijo v sebi in nam pokazale umetniško srčno toplino, ki je že kar nič več nismo vajeni. Take sistematične šolske razstave postanejo aktivni, tvorni element ljudske kulture. To je tudi jedro šolskih razstav, da znajo prireditelje zainteresirati za ženska ročna dela širše kroge iz ljudstva. Na njih se plodonosno srečata šola in praktično življenje, kar je končni in najlepši cilj vse moderne šolske pedagogike. Odkrito rečeno, prirediteljicam vsa čast in priznanje, vsem pa, ki niso obiskali te razstave, je lahko žal.

Josipina Cerinškova.

Sokolstvo

Dravinjsko sokolsko okrožje priredi svoj drugi zlet dne 11. junija t. l. v Oplotnici. Zlet je za telovadeče članstvo celodnevno ter se prične ob 8. uri zjutraj predzletne tekme. Ob 10. uri bodo skušnje, ki se bodo pričele z deco, ob pol 15. uri pa bo spreved z zbirališčem pri Sokolskem domu. Ob 15. uri javna telovadba. Članstvo naj pride v krojih; kdor za nima pa v civilu z znakom. Pri vsej prireditvi sodeluje sokolska godba iz Središča. Avto vozi iz Konjic od opoldanskega vlaka, nazaj pa po potrebi. Prehrana je preskrbljena ter stane do 8 Din. Zletišče je na sredi vasi ter bo Sokol v Oplotnici ta dan storil svojo dolžnost; isto pa upamo tudi vse ostale edinice okrožja. Edinice, ki so iz mariborskega okrožja dodeljene dravinjskemu in ne gredo v Ljutomer, naj ta dan pridejo vsaj v Oplotnico.

Jubilej prleškega Sokolstva

Tridesetletno delovanje Sokolskega društva v Ljutomeru.

Sokolsko gibanje se je začelo 1. 1862. na Češkem, a je kmalu prišlo tudi v slovenske pokrajine. Naši predniki so prav dobro razumeli pomen Sokolstva, da v zdravem telesu biva zdrava duša. Saj cilj sokolske telovadbe je telesna in duševna krasota, zato pa morajo biti naše sokolske telovadnice narodna, telesna, duševna in npravstvena vzgojevališča znajoč, in sicer od malega fantiča in deklice do sivolase mamice, do sklonjenega starčka.

Prvo slovensko Sokolsko društvo so ustanovili 1. oktobra 1. 1863 v Ljubljani pod imenom »Južni Sokol«. Ustanovitev ni bila lahka, temveč združena s težkimi čim, katere je delala cesarska vlada. Iz tega prvotnega »Južnega Sokola« je bil ustanovljen »Ljubljanski Sokol«, dedič in sin »Južnega Sokola«, ter matično društvo slovenskega Sokolstva, ki postoji še dandanes kot Sokol Matica v Ljubljani.

Kaj pa dežela? Iz Ljubljane, prvega ognjišča sokolske misli v Sloveniji, so padle prve iskre na deželo, kjer so zbudile k življenju sokolska društva in leta 1903. tudi v Ljutomeru.

Misel, ustanoviti Sokola, je prešinjala lutomerske narodne kroge že dalj ča-

Posebni vlaki. V soboto 17. t. m. bodo vozili iz območja mariborske sokolske župe trije posebni vlaki za sokolsko deco in naraščaj. Svoj posebni vlak bo imelo koroško okrožje, prekmursko in pujsko ter mariborsko okrožje. Deca bo prenočila tudi še v nedeljo v Ljubljani in se bo vrnila v ponedeljek 19. tm. zjutraj. Kosilo bo stalo 6.50 Din. Spominski znak za deco pa bo stal 3 Din. Natančen odhod vlakov in podrobnejša navodila bodo dobile posamezne edinice v prihodnjih dneh. Iz do sedaj prišelih izjav je razvidno, da se bo udeležilo pokrajinskega zleta v Ljubljani rekordno število dece in naraščaja tudi iz mariborske župe, ki se pridno pripravljajo za svečane dni.

Iz župnega TO. Vsi člani TO se odpeljejo na zlet v Ljutomer v soboto z vlakom ob 11.55.

Poziv članstvu Sokola Maribor II., Po. brežje. Prijave za zlet v Ljutomer: Član

sa. Ni bilo pa moža, ki bi se lotil tega napornega dela, ni bilo človeka, ki bi poznal bistvo Sokola. Ko pa je prišel v Ljutomer zdravnik dr. Karel Chloupek, Čeh z dušo in telesom, neustrašen bojevnik za naše narodne pravice, pravi Sokol, je pričel takoj priprave za ustanovitev »Murskega Sokola«. In nastal je krič in vik v nemškem taboru. Snujočemu se Sokolu je namreč podaril okrajni zastop na predlog podnačelnika Mursa 200 K podpore, in to je dalo povod, da so Nemci in nemškutarji bruhali ogenj na Slovenec, posebno na Chloupeka in Murso. (»Grazer Tagblatt« 13. jan. 1903.)

Da bi se društvo moglo razvijati je bilo treba izvežbati načelnika. Ljutomerčani so poslali v Celje k »Celjskemu Sokolu« Antona Misjo ml., da bi se izvežbal za telovadca in načelnika ter se navzel sokolskega duha. Tudi to ni bilo našim narodnim nasprotnikom po volji. Sledil je napad v »Tagespostu« 13. marca pod naslovom »Von den Sokolisten in Luffenberg«. A narodni krogi se teh napadov niso ustrašili. Kot odgovor na ta napad so v kratkem času zbrali za Sokola 561 K 50 v, za tedanjí čas veliko vsoto. Z velikim veseljem so pričakovali ustanovitev Sokola. Bil je v to določen 15. avgust 1903. Slovenski listi so posvetili ustanovitvi »Murskega Sokola« lepe članke, tem ostudnejše pa so pisali nemški listi. Dne 15. avgusta dopoldne se je vršil v telovadnici današnje osnovne šole ustanovni občni zbor. Navzočih

stvo, ki se namerava udeležiti delnega zleta mariborske župe v Ljutomeru, naj se prijavijo dne 9. VI. in v soboto 10. 6. ob 1/2 20. uri v društveni sobi pri bratu Renčlju. Vožnja za telovadeče članstvo je brezplačna in stane legitimacija 1 Din. Za ostalo članstvo pa četrtinska in stane legitimacija 2 Din. Legitimacije za brezplačno in četrtinsko vožnjo so veljavne samo v zvezi s predpisano članško legitimacijo.

Pokrajinski zlet v Ljubljani. Vsak telovadec, telovadka, mora imeti članski zletni znak, ki stane s pripadajočo želez. legitimacijo 20 Din. Vsak naraščajnik in naraščajnica morata imeti naraščajski znak in zletno legitimacijo, ki stane 12 Din. Ostalo članstvo, si mora preskrbeti zletni znak s pripadajočo legitimacijo za četrtinsko vožnjo, ki stane 27 Din. Drugi udeleženci pa zletno legitimacijo, ki stane 27 Din. Opozorjamo telovadeče članstvo, naraščaj in ostalo članstvo, da so legitimacije za brezplačno in četrtinsko vožnjo veljavne samo v zvezi s predpisano člansko sokolsko legitimacijo. Udeleženci izven telovadečega članstva, ki so prijavi udeležbo pri br. načelniku, naj se takoj prijavijo pri br. starosti Klemenčiču v osnovni šoli, ali pa pri br. tajniku Vezjaku, Cesta na Brezje 80, da zamore društvo o pravem času naročiti znake in legitimacije. Prijave se sprejemajo najkasneje do 18. VI. 1933. Na poznejše prijave se ne bo oziralo — Zdravo! Društvena uprava Maribor II.

Članstvo Sokola Maribor III. Uprava in tehnični odbor Sokola Maribor III. opozarjata vse članstvo, ki se namerava udeležiti župnega zleta v Ljutomeru, da bo izdajal blagajnik br. Eferl drevi od 19. do 20. ure legitimacije za brezplačno in četrtinsko vožnjo na letnem telovadišču. Legitimacija stane 1 Din.

Sport

Mednarodne rokoborbe na verandi pivovarne »Union« postajajo dan za dnem zanimivejše. Rezultati sinočnega tekmovanja so bili tile: Borba med Schwarzbauerjem in Milouševićem se je končala neodločeno. Odločilna borba med Bognerjem in Wagnerjem je trajala 40 minut. Zmagal je Bogner. Druga odločilna borba, in sicer med Mrno in Girilovom, je bila polna dramatičnih scen. Borila sta se 35 minut brez uspeha. Radi policijske ure se je moral boj prekiniti in se bo nadaljeval drugi teden. — Razpored današnjega nastopa je naslednji: Kot prvi par nastopita Miloušević in Girilov, nato se bosta borila Angelescu (Romunija) in Jandera in kot tretji par nastopita v odločilni borbi Wagner in Schwarzbauer.

Nogomet v Murski Soboti. Za binkošne praznike je gostovala v Murski Soboti SK Jugoslavija iz Celja ter odigrala proti SK Muri dve prijateljski tekmi. Prvi dan se je tekma končala neod-

ločeno 3:3 (1:1), drugi dan pa so zmagali domačini v razmerju 3:2 (2:1). Sodil je oba dni g. Bizjak iz Maribora.

Občni zbor Mariborske zimskosportne podzveze. Službena objava MZSP. Kakor je bilo v službenem glasilu MZSP že objavljeno, se bo vršil redni letni občni zbor MZSP v soboto 10. tm. ob 20. uri v »Lovski sobi« hotela »Orel« v Mariboru. Upravni odbor MZSP s tem še razglasa, da imajo pristop na občni zbor po pravilih po dva delegata vsakega člana (kluba) in vsi funkcionarji MZSP iz pretekle sezone, dalje oficijelni zastopniki oblasti in povabljeni predstavniki MZSP podpirajočih korporacij ter časniški poročevalci. K polnoštevilni udeležbi upravičencev najvljudneje vabi upravni odbor MZSP.

ISSK Maribor v Ljubljani. Podzvezni prvak gostuje v nedeljo 11. tm. v Ljubljani ter bo odigral proti liginemu moštvu ASK Primorja prijateljsko tekmo.

SK Rapid v Celju. Kombinirano moštvo SK Rapida gostuje v nedeljo 11. tm. v Celju ter bo odigralo proti SSK Celju prijateljsko tekmo.

Preložitve prvenstva dravske banovine v rokoborbi. Za nedeljo 11. tm. napovedane tekme v rokoborbi za prvenstvo dravske banovine se radi tehničnih ovir in radi istočasnih nastopov profesionalcev prelože. Tekmovanje bo v okviru prireditve Mariborskega tedna meseca avgusta. Točen datum prireditve se bo pravočasno objavil. SSK Maraton.

Odbor za delegiranje sodnikov pri MOLNP, službeno. Nedeljsko tekmo ASK Primorje (Ljubljana):SK Rapid sodi g. Mohorko.

ISSK Maribor, lahkoatletska sekcija. Jutri v soboto dne 10. tm. ob 17. uri bo strogo obvezen trening vseh atletov. Odsotnost treba opravičiti, sicer sledi kazen. Istočasno bo tudi sestanek članic damskega odseka radi razgovora o treningu. Načelnik.

Poljčane

Izdaja evidenčnih tablic za bicikle bo za Pekel, Poljčane in Studenice v četrtek 15. junija pred hotelom Bauman v Peklu.

Nabori. Dne 17. julija bodo v Slovenski Bistrici nabori za občino Pekel. Nabora se morajo udeležiti vsi mladeniči rojeni 1. 1913 ter dalje vsi začasno nesposobni mladeniči rojstnih letnikov 1912 do 1902.

Iz Sokola. Vsakdo, tudi nečlan sokolskega društva, ki namerava posetiti pokrajinski zlet v Ljubljani in reflektira na prenočišče, se mora brezpogojno prijaviti pri sokolskem društvu svojega okoliša najkasneje do 14. junija. Članski zletni znak je znižan na 20 Din; za 75% in 50% popust je potreben znak z legitimacijo za 27 Din. Prijaviti se je najkasneje do 18. junija, za prehrano pa do 14. junija. Zdravo!

Pazno po Murskem polju nam oziraj, čuvaj svojega rodu različne sloje; kliči, vabi in v krdele kolo zbira jasnogrlih pevskih ptičev pestre roje; v svobodnem jim logu varni dom odpiraj,

da veselo v njem krilatcev zbor zapoje! Na Kvarneru, 14. avgusta 1903.

Prostoslav Kretanov.

Ljutomersko pevsko društvo je zapele dovršeno nekaj pesmic. Vsa slavnost se je izvršila v najlepšem redu.

Pri poznejših sejah 11. oktobra se je sklenilo nabaviti telovadno orodje (bradljo, drog, konja, most) ter omaro za telovadno obleko za 20 do 24 K.

Začetkoma se je telovadilo ob nedeljah popoldne, pozneje ob torkih in petkih zvečer. V čitalniški sobi je bila deska, kjer so se objavljali razglasi.

Pri občnem zboru 17. januarja 1. 1904. je bilo navzočih 43 članov. Na tem občnem zboru sta bila izvoljena za častna člana Josip Jurij Strossmayer in starosta br. dr. Chloupek.

V letu 1904 je bila tudi že majhna kriza. Zanimanje za telovadbo je nekoliko oslabilo, vaditeljskega zbora ni bilo. Orodjarji niso izvrševali svojih poslov, udeležba pri predavanjih je bila slaba. Vendar se je vse kmalu uredilo. Prirejali so se izleti v okolico in ljudem se je kazalo z vzorno disciplino in dobro uspele telovadbo, kaj je Sokol in kakšen pomen ima. Vseh izletov je bilo šest; eden v Varaždin.

Pozdrav »Murskemu Sokolu«.

Dični »Murski Sokol«, krepko razprostiraj

danes mladočile Ti peroti svoje, z drznim kljunom, s kremplji ostrimi

iztiraj hrinave vse čuke g. rane in šoje.

Marij Skalan:

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške prošlosti

Inženjer Skomar, ki je stal pri pripravi za spuščanje, je napeto zasledoval dolžino odvitke vrvi. Tudi on je molčal, samo od časa do časa je šepetaje sam pri sebi ponavljal število metrov, ki so ločili njegovega prijatelja od morske površine. Profesor Roškar pa je stal ob strani s telefonsko slušalko na ušesu in pričakoval prvega potapljalčevega poročila. Tako so minevale minute nestrpnega pričakovanja...

»Pet sto metrov!« so bile prve besede, ki so presekale mučni molk. Izgovoril jih je inženjer Skomar. Potapljalec je bil že dosegel polovico svoje poti do dna oceana. Prav tedaj pa je zaslišal profesor Roškar tudi že Doljanov glas, ki mu je po telefonu sporočal, da opaja v svoji bližini nenavadne pošastne morske živali, ki vzbujajo njegovo tako veliko pozornost, da bi si jih rad natančneje ogledal.

»Zaustavite kolo!« je kriknil profesor Roškar inženjerju. Doljan želi opazovati neka neznana morska bitja, ki so se pojavila v njegovi bližini. Inženjer je pritislil za ročaj — in odvijanje vrvi je bilo ustavljeno. Oči vseh prisotnih so se obrnile od morja k profesorju. Vsi so napeto pričakovali nadaljnjih sporočil potapljalca, ki je poročal:

»Opazujem ogromne, preko 15 metrov dolge živali, ki so sicer podobne ribam, pa vendar niso ribe. Zdi se mi, da morajo biti doslej znanosti neznani potomci neke vrste predpotopnih zavrijev, ki so se zatekli v to silno globino in se najbrže nikoli ne prikažejo v višjih vodnih plasteh, še manj pa na površini. Zveri so posute po vsem telesu z velikimi roženimi luskami; njihove plavuti rastejo iz dolgih in ostrih krempljev, nasajenih na koščene prste, podobne onim naših žab. Velika žrela so posejana z ostrim zobovjem. Zveri me radovedno opazujejo, vendar se boje prevelike svetlobe in se mi ne približajo več ko na petnajst metrov. Sedaj so se najbrže prestrašile, kajti obrnile so se zelo naglo in izginjajo v daljavi, ki jo moji žarometi ne morejo več razsvetliti. Spuščajte me dalje!«

Profesor Roškar, ki je sprejemal in oddajal Doljanovo poročilo svojim tovarišem, je naglo potegnil iz žepa beležnico in si zapisal doktorjevo poročilo. Skomar je zopet pritislil na vzvod, in žična vrv se je pričela dalje odvijati ter brzeti proti šestim stotinam metrov. Napetost med ljudmi na krovu je naraščala z vsakim metrom. Pričakovali so novih poročil iz neznanih temnih globin tajinstvenega oceana.

»Spuščam se izvrstno,« se je glasilo drugo poročilo. »Vsi aparati delujejo zanesljivo. Aparat zmaguje z lahkoto ogromni vodni pritisk. Pri globini sedem sto metrov ne opažam nikakršnih znakov potopitve. Prepričan sem, da bom premagal tudi globino pod tisoč metri. Tajinstvene zveri, o katerih sem prej poročal, so se ojunale in mi v primerni oddaljenosti in zelo previdno sledijo v globino. Med tem pa opažam najčudovitejša morska bitja. Ribe vseh velikosti, opremljene z lučkami, ki razsvetlujejo oceansko temino, plavajo okoli mene. Njihove oblike so nenavadne. Nekatere so groteskne, da bi se jim morali smejati. Tako vidim jegulji podobno, kakšna dva metra dolgo ribo z velikimi brki, ki izžarevajo iz konic zelo močno svetlobo. Riba se pomika dalje skrajno nerodno, kakor da bi bila pijana. Najbrže jo moti svetloba mojega žarometa. Na drugi strani opažujem ribe, ki so podobne velikim listom. Debele so komaj nekaj centimetrov, dočim meri širina njihovih trupel od hrbta do trebuha najmanj dva metra. Ustvarjene so tako, da z lahkoto premagujejo siloviti vodni pritisk. Tudi te imajo izrastke, ki izžarevajo svetlobo. Če gledam v temno daljavo podoceanske noči se mi zdi, ko da bi gledal pri nas doma kresnice, ki letajo nad vlažnimi travniki. Slika je čarobna in se skoraj ne da popisati.«

Inženjer Skomar je pri stroju za spuščanje ugotovil, da je potapljalec dosegel že globino preko osem sto metrov. Kolo se je pa še vedno vrtelo, žična vrv je

nadalje enakomerno brzela v globino. Nenadoma je ugotovil glasno:

»Devet sto metrov...«
»Devet sto metrov prekoračenih!« je telefonično sporočil profesor Roškar doktorju Doljanu v temno globino.

»Spuščajte previdno!« je odgovoril potapljalec. »Zdi se mi, da opažam v globini pod sabo neko svetlobo. Ves njen odsev je tako nenavaden, da nikakor ne morem verjeti, da bi izvirala iz svetlobnih virov kakšnega globinskega bitja.«

Inženjer Skomar je zmanjšal brzino spuščanja. Kolo se je pričelo vrteti počasneje.

»Tajinstvena svetloba je ugasnila,« je sporočil Doljan profesorju. »Tudi zdi se mi, da se mi približuje iz daljave nekaj temnega, ki ni podobno živemu bitju. Približuje se mi s silovito naglico in sed...«

Glas potapljalca je sredi besede presekalo mučni molk. Profesor Roškar je napeto prisluhnul. Bil je prepričan, da bo že v naslednjem trenutku prejel novo poročilo, ker ga pa ni hotelo biti, je vprašal sam:

»Halo! poročajte dalje!«
Profesor je še bolj napeto prisluhnul. Odgovora ni bilo.

»Halo! Doktor! Kaj se je zgodilo? Odgovorite!« je kriknil profesor v telefon, a zopet zamaž; odgovoril mu ni nihče.

»Kaj se je zgodilo, profesor? Ne odgovarjajte!« je kriknil inženjer. Vsi so obstali kakor elektrizirani.

(Se bo nadaljevalo.)

Tajinstveno puščavsko mesto Smara

MED NOMADI V »DEŽELI ČRNE SMRTI«.

Španski del Maroka, Rio d'Oro, čigar zadnja vojaška postaja je Cap Juby, oklepajo na eni strani obronki gorovja Atlas, na drugi strani pa Atlantski ocean. Vse ozemlje med Qued Dra in zalivom Seguiet el Hanera je oddaljeno več sto kilometrov od avtomobilskih cest in letališč. To ozemlje je nepoznano in neraziskano, kakor da leži globoko doli med najtemnejšimi afriškimi pustinjami in je bilo glede Evropejcev že od nekdaj absolutno nepristopno.

Stoletja se je domnevalo, da ta predel severne Afrike sploh ni naseljen. Okoliški domačini so ga vedno imenovali »Deželo črne smrti«. Nasprotno pa so pred leti maroške vojne dokazale, da prebivajo v tej peščeni in kameniti puščavi nomadi, ki ne prestopajo, že od pamtnika potujejo križem dežele in iščejo potrebno vsakdanjo vodo in hrano. Pri tem vednem preseljevanju pa nikdar ne prestopijo meje »Dežele črne smrti«. Ob koncu 19. stoletja se je prvič zoznala vest o nekem krasnem mestu sredi puščave, v katerem se po večkrat na leto shajajo vsa nomadska plemena.

Leta 1890. je poskušal neki Francoz obiskati to neznano mesto, ki nosi ime »Smara«. Njegov poskus se ni posrečil, vendar pa je Francoz trdovratno vztrajal pri zatrijevanju, da mesto »Smara« res eksistira, toda mora umreti vsak belokožec takoj, čim zagleda to »sveto mesto«. Izvedel je tudi, da begajo po puščavi stalne oborožene karavane teh nomadov, ki so oblečene v modre plašče in nosijo na glavi modre koprene v obram-

bo pred žgočimi solničnimi žarki. Ti modri jezdecji so nenavadno hrabri in izkušeni vojaki.

Za Francozom Camillom Doalsom je skušal priti do Smare neki Anglež, ki so ga pa domačini usmrtili. Pozneje se dolgo časa ni upal nihče približati tajinstvenemu mestu Smari. Šele leta 1930. je bil ponovljen tak poskus. Mladji Francoz Michel Vieuchange je slišal prvič govoriti o Smari, ko je nastopil vojaško službo v Maroku. Po odsluženem enoletnem vojaškem roku je sklenil Michel skupno s svojim starejšim bratom Jeanom, ki je po poklicu zdravnik, odpotovati proti Smari.

Po poročilih in nasvetih, ki sta jih brata dobila od Arabcev, sta odpotovala popolnoma neslišno v »Deželo črne smrti«, ker sta spoznala, da bosta mogla le s prevaro doseči svoj cilj. Naklonjeni domačini so brata tudi prepričevali, da bi bil prihod dveh belcev v sveto mesto na vsak način preveč izzivale. Brata sta tedaj stopila v stike z nekim bivšim Abd-el-Krimovim ministrom, ki jima je obljubil svojo pomoč. Priporočil jima je za vodnika trgovca Ajmada bena Hamouela, kot spremljevalca pa dva moška in dve ženski. Fatmo in Bouso. Po pogodbi je imel vodnik dobiti za svoj trud 30.000 frankov. Prvo polovico nagrade je prejel takoj, druga polovica pa bi se mu izplačala po končani poti v Tiznitu.

Dne 11. oktobra 1932 je karavana nastopila svojo dvomljivo pot. Jean Vieuchange je spremlil svojega brata do Qued Massa. Tam sta se brata dogovorila, da

se bosta čez tri tedne zopet sešla v Tiznitu. Če bi se zgodilo, da bi Michel iz kakršnegakoli vzroka ne prišel v Tiznit, bi mu Jean pomagal na pomoč, ker bi Michelova zamuda mogla pomeniti samo jedno, bolezen ali smrt...

Od Qued-Massa do Smare je kakih 1400 km. Med potom se je Michel skrivljal v neki pleteni košari na velblodovem hrbtu, da ga ne bi videl kak nepoklicanec, ponoči pa je korakal, da si je nekoliko razgibal otrple ude, po ostrem pesku zaviti v kopreno. Težav in trpljenja, ki jih je Michel pretrpel na tej poti, skoro ni mogoče popisati.

Dne 1. novembra pa je Michel Vieuchange naposled vstopil med zidovje skrivnostne Smare. Vodnik karavane je že od daleč opazil, da je mesto popolnoma prazno in zapuščeno. Legenda ni lagala: Smara je res veliko mesto sredi puščave. Ves dan je Vieuchange filmal posamezne predele tajinstvenega mesta. Toda vodnik ga je neizprosno silil k odhodu. V noči na 2. novembra je Michel zapustil mesto, toda je že po nekaj kilometrih nevarno zbolel za grižo in obenem že tudi spoznal, da bo moral umreti.

Dva tedna pozneje, ko je zapustil smarsko zidovje, se je sestal z bratom Jeanom v Tiznitu. Toda še istega večera je Michel Vieuchange umrl na posledicah mrzlice, žarkega afriškega solnca in nepoznane skrivnosti čudežnega mesta Smare sredi puščavske »Dežele črne smrti«.

Posledice prenapolnjene norišnice.

Pred dnevi se je zgodila v norišnici Sternberg pri Olomucu tragična nesreča, ki je bila posledica prenapoljenosti odpor je bil brezuspešen. Gusarji so zve-

tega zavoda. Ker je bil naval pacientov prevelik, je moralo strežniško osebje vtakniti po več norcev v eno celico. Tako so pred dnevi zaprli v neko celico tri ženske, katerim so iz previdnosti natakili prisilne jopiče. Ko se je njihova čuvajka za nekaj časa odstranila in se nato zopet vrnila v celico, se ji je tam nudil strašen prizor. Bolnica Frida Vrabovska je navalila na svojo tovarišico Radmilo Holejevo, jo vrgla na tla in potem skakala po njej tako dolgo, da ji je popolnoma zgnatla in raztrgala drobovje v trebušni votlini. Nesrečna norica je kmalu nato izdihnila v strašnih bolečinah. Z ozirom na ta tragičen dogodek so merodajni činitelji takoj uvedli nujno akcijo, da se odpravijo omenjene nevzdržne razmere in se zgradi prepotrebno novo in prostorno blaznico.

Nezaslišana drznost kitajskih gusarjev.

Po vestih iz Dairena v Mandžuriji so napadli kitajski pomorski razbojniki nek velik parnik, ki je plul v severnem kitajskem morju. Podobnega napada kitajska javnost že dolgo ne pomni. Kitajski parnik »Horšun Maru«, na katerem se je vozilo okrog 1000 beguncev iz Tientsina, med njimi tudi več bogatih trgovcev, je vozil pravkar v zaliv Peči-či, ko je iz množice potnikov nenadoma planilo 23 od nog do glave oboroženih razbojnikov, ki so se prej poskrili v množici pod krinko mirnih beguncev. Vsa zali vse častnike in kapitana, nato pa so popolnoma oplenili vse potnike. Ko so pobrali svoj bogati plen, so sedli v čoln in odpluli proti obali. Parnik je nato nadaljeval vožnjo v Šantung, kjer je obvestil o drznem ropu policijske oblasti. Kljub najvestnejši preiskavi in zasledovanju zločincev doslej še niso dobili.

Mali oglasi

Razno

GRAJSKA KLET.
Danes dosepejo sveže morske ribe. 2130

ZASTONJ PRIDEM
po vaša popravila in vam jih zopet dostavim. Sodarstvo F. Sulcer, Vojašniška 7. 2116

MARTIN SAFRAN.
sobo-, črkoslikar, pleskar in ličar, Maribor, Slovenska ul. 16, prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 1664

STENICOL
uniči stenice z zarodom. Drogerija Kanc. 1403

MIZARSTVO.

prvorazredno, za pohištvo ter ostala mizarska dela. Naročila pod ugodnimi pogoji. Ciril Razboršek, Maribor, Dravska ulica 4. 1819

JOS. TICHY IN DRUG.
Konces. elektrotehnično podjetje. Maribor. Slovenska ul. 16. tel. 27-86. proizvajajo elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motoriev, lestencev, svetilk, elektroinstalacijskega blaga po konkurenčni ceni. 519

PIJTE DNEVNO BRAZIL-MATTE-ČAJ.
1 zavitek Din 5.— pri Z. Anderlu, Maribor, Gosposka ul. 20. 1937

Prodaj

NA PRODAJ OMARA.
trdi les 250.—, postelje 70.—, dober šivalni stroj 550.—, stoli, otomana, kredenca, spalnica. Židovska ulica 8., dvorišče. 2133

RABLJENA MOTORNA KOLESA
Touring in Sport, raznih znamk, brez in s prikolico, na prodaj. Tatra, Cankarjeva ul. št. 26. 1905

Stanovanje

LEPO TRISOBNOSTANOVANJE
s kopalnico in vsemi pritliklji v novi zgradbi se s 1. julijem odda. Poizvedbe v upravi lista. 2120

Spomnite se CMD

ŠIVILJE

NE POZABITE, DA IMA KNJIGARNA

TISKOVNE ZADRUGE V MARIBORU

NA ALEKSANDROVI C. 13 NAJLEPŠE

MODNE LISTE